

Кравченко Олександр Петрович, д.т.н. професор,
завідувач кафедри автомобілів і транспортних технологій, avtoap@ukr.net
Житомирський державний технологічний університет;
Чуйко Сергій Петрович, аспірант кафедри автомобілів і транспортних
технологій, expertauto@ukr.net
Житомирський державний технологічний університет

ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ АВТОМОБІЛЬНОГО ТРАНСПОРТУ

Розвиток автомобільного транспорту супроводжується двома протиріччями: з одного боку підвищується рівень задоволення потреб населення в перевезеннях, а з іншого боку-збільшується негативний вплив на навколишнє середовище і таке явище найбільш відчутне у великих містах України, де викиди автотранспорту складають 90...95% загальної кількості викидів забруднюючих речовин у атмосферне повітря.

Європейська інтеграція і формування єдиного освітнього та інформаційного простору вимагають суттєвих змін у підготовці фахівців автомобільного транспорту, формування у них екологічної компетентності. Новітні підходи до якості професійної підготовки мають відрізнятися високим рівнем професійної та екологічної компетенції, раціонального використання і збереження навколишнього середовища. Тому назріла необхідність зміни структури професійної діяльності в напрямку професійної і екологічної компетентності фахівців автомобільної галузі і направленості змісту та технології підготовки майбутніх фахівців галузі.

Метою роботи являється визначення педагогічних аспектів формування екологічної компетенції майбутніх фахівців автомобільної галузі.

Одним з можливих шляхів підвищення екологічної безпеки автомобіля в період його життєвого циклу є вплив на систему знань майбутніх фахівців автомобільної галузі, а через неї на систему свідомості людини.

На сьогоднішній час світова автомобільна промисловість вже стрімко запроваджує нові розробки та технології виробництва автотранспортних засобів з поліпшеними екологічними характеристиками, з екологічними показниками Євро-6 і вище, модифікованими традиційними двигунами, трансмісіями, гібридними енергетичними установками, які працюють на альтернативному паливі чи джерелах енергії, в тому числі і електромобілів.

Сотні тисяч робочих місць напряму чи опосередковано пов'язані з виробництвом, обслуговуванням та експлуатацією автомобілів. Більшість з яких, на свій розсуд, можуть впливати на формування екологічної загрози від взаємодії з автомобільною галуззю, отже екологічної компетенції потребують фахівці автомобільної галузі, де особливе місце надається підготовці спеціалістів на новому рівні. Якщо головним стимулом для розвитку зусиль у галузі компетентнісного підходу в освіті стали вимоги бізнесу та підприємництва, то при стрімкому зростанні автотранспорту та дієвий вплив його на екологічну

загрозу, стають вимоги суспільства до формування екологічної компетенції фахівців при їх професійній підготовці, яка має своє продовження за межами навчального закладу.

Формування екологічної компетентності майбутніх фахівців автомобільного транспорту передбачає не тільки оволодіння знаннями щодо екології та інших сфер життєдіяльності людини, але й розвиток у них умінь безпечної експлуатації автотранспортних засобів, раціонального ставлення до обслуговування та ремонту механізмів і систем, які впливають на стан забруднення навколишнього середовища.

Екологічна компетентність, на нашу думку, є особистісною характеристикою студента відповідно вимог екологічної освіти та виявляється у певних знаннях, умінях, сформованій екологічній свідомості, необхідних для загальної орієнтації в екологічних обставинах для усунення чи обмеження можливих екологічних ризиків. Відповідно до цього, екологічна компетентність – це володіння фахівцем системою знань, поглядів та переконань екологічної спрямованості, що репрезентуються в особистісному ставленні та відчутті моральної відповідальності щодо запобігання негативного впливу на оточуюче середовище.

Формування екологічної культури особистості студента, має здійснюватися за принципом неперервності і поетапності, куди входить організація навчання, виховання та розвиток майбутнього фахівця до оволодіння екологічною компетентністю. На нашу думку, формуванню екологічної компетенції майбутнього фахівця автомобільної галузі буде сприяти:

- насичення змісту всіх спеціальних дисциплін професійної підготовки екологічною складовою;
- розробка програм самостійної роботи студентів та реальних проектів в екологічному спрямуванні;
- залучення студентів до сучасних інформаційних технологій з метою розвитку та експлуатації автомобільного транспорту зі зменшеними екологічними навантаженнями;
- введення в курсовий та дипломний проект, магістерські роботи складову по екологічному спрямуванню;
- залучення до колективних обговорень, семінарів та конференцій, на захист дипломних проектів представників екологічних організацій, фірм, міської адміністрації;
- організація практики на підприємствах та організаціях з передовим досвідом екологічної спрямованості.

Формування екологічної компетенції майбутнього фахівця автомобільного транспорту ми розглядаємо як процес набуття професійного та екологічного потенціалу, що являється узагальнюючою складовою для майбутньої професійної діяльності в автомобільній галузі. Перспективним напрямком подальшої роботи є питання розробки різних форм і технологій навчання майбутніх фахівців автомобільного транспорту для забезпечення нової якості професійної освіти.